

Plugul mare

Aho, aho!
În sara lui Vasile Sfântul
Mi-a furat căciula vântul
Și-a suflat-o vântul tare,
Până sub fereastra dumitale
Și eu vin să-mi iau căciula,
Dar să-ți fac și urătura.

Mânați, măi!

Bună sara, români mari,
Bun noroc la gospodari!
Ca de mii de ani de zile,
Venim să urăm de bine,
Să aveți și pentru mâine
Și urăm cu bucurie,
Pân' la anul, cine știe?
Cine știe, ori gândește,
La anul de mai trăiește!...
Roata vieții se-nvârtește,
Unul moare, altul crește
Și lumea se primenește!
Roata, măi!

Aho, aho!
S-a sculat mai an
Bădica Traian
Și-a încălecat
Pe-un cal învățat,
Negru cum îi corbul
Și iute ca focul,
Cu nume de Graur,
Cu șaua de aur,
Cu fir de mătăasă,
Împletit în șasă,
Cu potcoave de argint,
Tocmai bune la fugit.

Mânați, măi!

El în scări s-a ridicat,
Peste câmpuri s-a uitat,
Ca s-alegă loc curat
De arat și semănat.
Îndată s-a dus
Și la plug a pus
Doispe boi-boureni,
În coadă codâlbenei,
În frunte țăntăței,
La trup de mii de lei.
Nici că s-a lăsat,
Până n-a arat
Lunile – luncile,
Marțile – fânațele,
Miercurile – culmile,
Joile – văile,
Vinerile – movilele,
Sâmbetele – mocirlele.
Roata, măi!

Cât cu ochii a cuprins,
În lungiș și-n curmeziș,
Brazdă neagră-a răsturnat
Și în brazdă-a semănat
Grâul cel mărunt și roș,
Cum îi creasta de cucoș,
Grâu mărunt și grâu de vară,
Să dea Domnul să răsară!
Bine ruga nu-și sfârșea,
Cerule cu nori se-nvelea,
Ploaia-n ropote cădea,
Pământul de-l răcorea
Și sămânța încolțea.

Mânați, măi!

La luna, la săptămâna,
Își umplu cu aur mâna,
Când se duse, ca să vadă,
Dacă i-a dat Domnul roadă –
Era grâul răsărit,
Era spicul aurit!
Și mult se mai bucura,
Colo-n zare, când privea,
Grâul cum se legăna,
Nalt la pai ca trestia
Și la spic cât vrabia!

Mânați, măi!

Văzând grâu-n pârg,
Se porni la târg,
Să cumpere seceri mari
La secerătorii tari,
Altele mai mărunțele,
Cu mănunchi de floricele,
Pentru fete tinerele
Și neveste ocheșele.
S-au strâns fine și vecine
Și vreo trei babe bătrâne,
Care știu rostul la pâine
Și la secerat,
S-au pornit pe dat'.

Mânați, măi!

Cu stânga apucau,
Cu dreapta secerau,
Prin lanuri înaintau,
De părea că înotau.
Alții-n urmă snopi legau
Și în clăi îi ridicau,
La capu' pământului,
În bătaia vântului.
Iar când snopii se uscau,
Drept la arie-i cărau,
Grâul ca să-l treiere,
De pleavă să-l vânture.

Mânați, măi!

Apoi ce făceau?
Grâu-n saci strângeau,

Harabalele-ncărcau
Și la moară că plecau.
Iară hoța cea de moară,
Când văzu atâtea cară,
Încărcate cu povară,
Puse coada pe spinare
Și plecă la lunca mare;
Lunca-i mare,
Frunză n-are,
Lunca-i mică,
Frunza-i pică,
Sai, băiete, de-o ridică!

Mânați, măi!

Dar morarul, meșter bun,
Trage moara în cătun,
O apucă de călcâi,
De-o pune pe căpătâi,
Îi dă cu ciocanu-n șale,
De-o așază pe măsele,
Îi dă cu ciocanu-n splină
Și o pune pe faină.
Toarnă-apoi din saci în coș,
Grâul spornic, grâul roș,
Care, măcinat de piatră,
De îndată, în covată,
Curge faină curată.

Mânați, măi!

Traian mult se bucura,
Zeciuiala morii da,
Pe morar îl dăruia
Și acasă se pornea.
Pe când jupâneasa gazdă,
Dochiana cea frumoasă,
Tocmai auzea din casă
Chiotul flăcăilor,
Scârțâitul carelor.
În cămară fuga da
Și din cuie își lua
Șita mare, șita deasă,
Cea cu pânză de mătăasă,
Cu veșcă de merișor,
La cernut să aibă spor!

Mânați, măi!

Și cernea, mare, cernea,
Ninsoarea se așternea;
Pe sus tobele băteau,
Negurile jos cădeau!
Apoi coca frământa,
O lăsa de se dospea
Și colac mare-mpletea,
Un colac mare, frumos,
Ca și fața lui Hristos!
Pe lopată mi-l culca
Și-n cuptor îl arunca,
Până ce, tot cu lopata,

Îl scotea rumenit gata.
Și l-a rupt în două,
Să vă dea și vouă;
Și l-a rupt în trei,
La cei mititei;
Și l-a rupt în cinci,
La flăcăi voinici;
Și l-a rupt în nouă,
Să ne dea și nouă!
Mânați, măi!

De urat am mai ura,
Dar ni-i că om însăra
Și nu suntem de ici-colea;
Că suntem de la Mitoc,
Unde-ngheață apa-n scoc
Și găluștele pe foc,
Lăptele în doniță
Și borșul pe poliță.
De urat am mai ura,
Că mai știm câte ceva,
Dar ni-i că om însăra,
Pe la curțile dumneavoastră,
Departate de casa noastră
Și avem de trecut
Peste munți întunecoși.
Rămâneți, gospodari, sănătoși!
Mânați, măi!

Îți urăm, gazdă aleasă,
Mult noroc, belșug în casă,
Iar la anul când venim,
Tot la fel să vă găsim!
Câte pene pe cucoși –
Atâția copii frumoși;
Câte păsări zburătoare –
Atâtea vaci mulgătoare;
Câte dranițe pe casă –
Atâția galbeni pe masă;
Câte pietre la fântână –
Tot atâtea oi la stână;
Câte vrăbii pe un rug –
Tot atâția boi la plug;
Câți cărbuni aprinși în vetre –
Atâți pețitori la fete!
Opriți plugul, băietani!
La anul și la mulți ani!

Din colecția

Constantin DONEA

(Cules de la **Mihai Lupuleasa**, satul Bușmei, comuna Farcașa, județul Neamț, 1970)

Cadran cultural

Periodic editat sub egida Consiliului Județean Bacău

Director: Petre Vlase

Redactor-șef: Cornel Galben

Colectivul de redacție:

Vasile Apostol, Ioan Dănilă, Anișoara Macor, Dan Sandu

Redacția: Ansamblul Folcloric „Busuiocul”, 600266 Bacău, Str. Troțuș 6A

Tel./fax: 0234523357, 0740467908, 0740370665

e-mail: cadrancultural@gmail.com

ISSN 2601-5781, ISSN-L 2601-5781